

21-488

AUSTRĀLIJAS LATVIEŠU

10. KULTŪRAS
D. DIENAS
MELBURNĀ

9 6 0

10.

KULTŪRAS DIENĀM

īlie draugi Austrālijā, — jums šogad lieli svētki. Jau desmito reizi pēc kārtas jūs pulcējaties latviešu kultūras godinājumam, latviešu tradīciju kopšanai, latvju tautas nemirstības apliecinājumam, jo mūsu kultūra būs mūžīga, ja vien to nekad nepagursim kopt un godināt.

Man liels prieks un pagodinājums, ka esmu aicināts tik nozīmīgā reizē jūs uzrunāt, kaut vai tikai ar šīm nedaudzajām rakstu rindām, kad faktiski mūsu fizisko tuvību šķir pus pasaules, garā taču šai brīdī esam vienoti. Novēlu, kaut jums šie lieli svētki būtu priecīgi un svētīgi, un it sevišķi jums, jaunākie ļaudis, vēlu šai latviskās kultūras parādē gūt spēcīnājumu un apņemšanās stiprinājumu, jo jums ir liels vēsturisks uzdevums. Jums brīvā latviskā gara dzirkstele jāpārved mājā: tirāka, spožāka un mirdzošāka nekā jūs to saņēmt no saviem tēviem un mātēm. Par šo jūsu uzdevumu domājot, man prātā nāk cits, jums varbūt liksies, tāls un sens laikmets, bet man tas vēl joprojām atmiņās ir tuvs. Šis laikmets nemaz nav tik atšķirīgs no tagadējā, jo arī toreiz mēs dzīvojām projām no dzimtenes, starp svešiem ļaudīm, dažādiem vīlinājumiem un kārdinājumiem padoti. — Toreiz, pirms pirmā pasaules kara, būdams Svētajā Pēterburgā es biju daudz jaunāks, varbūt ne gluži tik jauns, kā jūs, tie uz kuriem es galvenām kārtām runāju — skolnieki, studenti, tautas deju dejotāji, koru dziedātāji, teātra ansambļu nākotnes cerība. Jā, jūs esat jaunāki, es toreiz biju jau pusmūžā, tāpat kā jūsu izturīgie un latviski sīkstie vecākie

kollēgas koņos, teātros, visā latviskā kultūras druvā. Es toreiz biju cītīgs un čakls dziedātājs Jāzepa Vītola vadītā Pēterburgas latviešu labdarības biedrības korī. Mums toreiz nelikās, ka darām kautko ļoti nozīmīgu, tāpat, kā jums tas varbūt neliekas tagad, bet, atskatoties uz šo seno pagātnes laikmetu, mēs aptveram, ka tas paveica ļoti lielu pakalpojumu latvju dziesmai un mūzikai, kaut vai tai ziņā, ka deva mūsu dirigentam, vēlākajam latvju mūzikas lielmeistaram, iespēju vingrināties un iedziļināties latvju dziesmā. Tāpat tagad, jūs nemaz nezini, kuram no jūsu kollēgām jūs dodiet stiprinājumu un pamudinājumu, iedvesmi un spēku.

Mīlie draugi, tais tālajos laikos mums ļoti populāra bija dziesma — „Strauja strauja upe tecēj' gar bāliņa namdurvīm, nedrīkstēju pāri jāti, baidas manis kumeliņš.” Arī tagad mūs šķir no mūsu bāleliņu namdurvīm strauja starptautisko saspilējumu upe un arī tagad, kā toreiz, mēs dziedam tālāk: „jāj, bāliņi, droši pāri, nesliks tavis kumeliņš.”

To pašu novēlu jums tagad. Turieties droši latviskās kultūras kumeļa sedlos, nebīstieties no pasaules straumju ātrā tecējuma, jo jūsu kumeļš jūs pārvedīs nešaubīgi pāri, viņā gaišākajā, brīves krastā.

Dievs, svētī Latviju!

Kārlis Zariņš

Latvijas sūtnis Londonā un
Latvijas valdības ārkārtējo pilnvaru nesējs.

GLUDA TAKA

Mēs, latvieši, esam lieli individuālisti. Gadu tūkstošus dzīvojām viensētās un velti bija visi svešu varu mēģinājumi pieradināt mūs dzīvei ciematos — vieglākai pārraudzīšanai un uzmanīšanai. Brāļi Kaudziņi smējās par divu kaimiņu pagastu sacensību lai pierādītu savu ļaužu pārākumu par ārpusniekiem. Brīvajā Latvijā pa jokam un dažreiz arī nožēlojami nopietni šķirojāties — ne tikai ģeografiskā ziņā — vidzemniekos, kurzemniekos, latgaliešos vai rīdžniekos. Maza atbalsis no šīm tālajām dienām sadzirdama arī tagad, pārrunājot un izvērtējot notikumus

Sidnejas, Adelaides vai Brisbenas latviešu sadzīvē. Šis savrūpju gars radījis arī mūsu lielo organizāciju skaitu.

No Latvijas zemnieku sētām uz kaimiņiem veda nevien ceļi — tie pieder visiem — bet arī iemītas takas pašu ļaužu vajadzībām. Jo labāka saderība bija kaimiņu starpā, jo gludāka un dziļāk iemīta taka veda pie viņiem. Vienreiz gadā visas šīs takas pildījās gājējiem: Jāņos.

Iebraucot Austrālijā teicām, ka te viss otrādi kā mūsu zemē. Jāņi iznāk ziemas vidū, bet Ziemsvētki pašā vasaras karstumā. Nav pārsteigums, ja šejienes vasaras vidū esam izvēlējušies notikumiem, kas zināmā veidā ir mūsu Jāņu tradīciju paplašinājums, ja arī ne tiešs turpinājums. Attālumī kļuvuši lielāki un tāpēc negrožojam vairs kumeliņus, bet ceļi, takas un taciņas Ziemsvētku laikā tāpat pildas ceļotājiem, dodoties no visiem Austrālijas latviešu centriem uz Kultūras dienu pilsētu. Mūsu pašu intereses vairāk sazarojušās un tāpēc klausāmies nevien līgo dziesmas, bet veldzējamies arī mūzikas, teātra, gleznu un deju pasaulē. Lai taptu neuzvarams, grieķu milzis pieskārs zemei; latviešu puisis pasmēlās spēka dzērienu. Mūsu spēka dzēriens ir — kopības apziņā, jo arī savrūpniekam patīk kādreiz pabūt kopā ar citiem, lai labāk apzinātos sevi pašu, un rastu iespēju smelt no mūsu kultūras vērtību avota, lai apzinātos sevi kā tautu.

Nākamajos gados mūsu kultūras vērtību un tradīciju nešanu arvien vairāk pārņems paaudze, kas augusi un sevi veidojusi citu tautu vidū, uz svešas zemes. Vērojam, ka tie — domājošie jaunās paaudzes pārstāvji, kam skolās un darba gaitās bijušas visas iespējas uzlikt nevien svešu čaumalu latviskam kodolam, bet pārmainīt arī pašu kodolu — izvēlas veco spēka dzērienu: mūsu kulturālo tradīciju turpināšanu. Ar mūsu kultūras īpatnībām mēs kuplīnam Austrālijas kultūru, tādējādi pakalpojot arī šīs zemes nākotnei, kas, ja ne visiem, tad daudziem no mums sagādās arī mūža māju. Viens veids, kā pakalpot pašiem sev un mūsu draugiem ir — turēt gludas un iemītas tās takas, kas mūs vedušas un vedīs kopā vienreiz gadā — Kultūras dienās.

E. Lūdums

AL 10. Kultūras dienu
rīcības komitejas priekšsēdis.

Jānis Sarma

GARA CILVĒKS

Gara cilvēku kas tagad
cildināt vairs drīkst,
Pasaule kad visa plašā
varas elka priekšā slikst?

Un kad visu kungu zemēs
taisnību, ne godu neatzīst
Un ko gars reiz radījis
kā apsmejamu nīst?

Un kad augsti attīstītais cilvēks,
zemes lietu radītājs un veicējs,
Kļuvis graušanas un apsmiešanas
izveicīgais teicējs,

Paša roku radītajām lietām
sevi postā iedzīt ļaudams,
Pāri izpostītās dzīves drupām,
jaunas, asiņainas drupas kņaudams?

Brīvību kad augsti teikdams,
cilvēks sevi vergu važās veļ
Un aiz sāpēm locīdamies sūdzas:
Važas manu dzīvo miesu šķeļ!...

Tomēr — dzīvs arvienu vēl ir gara cilvēks!
drupu starpā neguris viņš staigā,
Postu vērojot un skumji smaidot,
sāpēm dziļākām tas skatās vaigā.

Nenīkstošo, mūžam tvirto
meklē oglēs viņš un pelnos,
Izpostīto, salauzto un briesmās šķirto
apvienojot, jaunai dzīvei kārto.

Klusos pārstaigā viņš asinšlaukus,
senos altārus no drupam brīvo,
Jaunus veido upurtraukus,
altāros dedz gaišas liesmas.

Lāstu vietā dziesmām skanot,
un pār izdegušām ārēm
Bērnu gaviļēm no jauna sanot,
gara cilvēks j a u n u dzīvi ceļ.

Profesors Dr. Phil. **Pauls Jurevičs**

Mūsu pastāvēšana

Jau desmito reizi mēs pulcējamies mūsu kultūras dienās, un pašreizejā laikmetā, kad viens gads ir līdzvērtīgs daudziem gadiem agrākos laikos, tas nozīmē, ka mēs svētijam ievērojamu jubileju. Lielai daļai no mums piedalīšanās kultūras dienās ir kļuvusi par tradīciju. Kā daudzu reliģiju locekļi, kas regulāri ik gadus ceļo uz saviem dažreiz visai tāliem tempļiem un svētām vietām, — tā mēs ik gadus pulcējamies mūsu kultūras dienās — nolūkos, kas nav bez līdzības ar reliģijas locekļu svētceļojumu mērķiem: lai pieskārtos savas garīgās dzīves pirmavotiem un gūtu stiprinājumu, lai piepulcētos atkal latvietības draudzei un tā atjaunotu savu ticību un atbrīvotos no dažiem maldiem.

Tiešām mūsu kultūras dienu galvenais uzdevums isti ir atgādināt mums, kas mēs esam, uzturēt mūs garīgi dzīvus kā latviešus, neļaut izirt mūsu kopībai mums svešajā pasaulē aizmirstot garīgās saites mūsu starpā. Tāpēc tas, ko mums šīs dienas sniegs, ko mēs tanīs redzēsīm un dzirdēsīm, nebūs domāts pirmā kartā, kā mūsu aktuālo visjaunāko sasniegumu parāde (tāda tā gan varēs būt otrā kartā, lai stiprinātu ticību sev un savām spējām arī šinī brīdī), vai pat kā vienkāršs tiksmīgs laika pakāvējums, bet it sevišķi kā to simbolu un tradīciju atgā-

dinājums un izcelšana, ko mūsu tauta veidojusi pagātnē, un kas tad ir atkal veidojuši mūs, padarīdami par to, kas mēs esam, tā ka aizmirstot šo seno un svēto mantojumu mēs zaudētu kopējo gaisu, ko elpot, un mēs nebūtu vairs viena tauta. Tāpat kā luterieši savās svinīgās sāksmēs nemēģinās sniegt kā savas īpatnības apliecinājumu kādas jaunas baznīcas dziesmas, veidotas saskaņā ar visjaunākiem muzikāliem virzieniem, bet sāks un nobeigs savu apliecinājumu jau gadusimteniem ilgi ar Dievs Kungs ir mūsu stipra pils, tā arī mēs visdziļāki izjutīsim un pārdzīvosim kā mūsu tautiskās kopības izpausmi tieši visvecākās dziesmas, un no šī viedokļa mēs pieiesim arī teātra izrādēm un citiem priekšnesumiem, kā piemēram tautiskām dejām. Par cik mēs gribam un spējam turēties kopā, mēs varam to tikai uz mūsu kopējas kultūras pamatiem, uz tā, kas ir celts un veidots ilgajā tautas mūžā, jo tiešām, kas saka mūsu kultūra, tas līdz ar to neatvairāmi prasa mūsu pagātnes atzišanu un pieņemšanu par mūsu kopības pamatu.

Bet atradīsies, varbūt, starp mums arī tādi, kas jau jūt un domā citādi. Būs varbūt, kas, nediskutēdami nemaz par līdzekļiem, kā vislabāki panākt mūsu un mūsu kulturālās īpatnības saglabāšanu, itin radikāli apšaubīs pašas šīs saglabāšanas vajadzību. Tie teiks, varbūt: mēs dzīvojam starp vecām un bagātām kultūrām, — kāda tad mums ir vajadzība uzturēt s a v u kultūru? Vai nav vienkāršāki, ja šīs kultūras, kas mums apkārt, pilnīgi pārņem savās rokās mūsu gara un dzīves veidošanu (pie kam šie akcenti ir uz pilnīgi, jo pa daļai tās vienmēr ietekmēs mūs). Uz šādu priekšlikumu, pat ja tā īstenošana būtu psiholoģiski iespējama, tikai tad varētu atbildēt ar piekrišanu, ja vienotos, ka cilvēka personībai un īpatnībai nav nekādas vērtības, un ka labāk ir, ja visi ir pilnīgi nivelēti, kā to grib panākt komunisti. Bet grūti iedomāties, ka kāds labprāt gribētu atsacīties no savas personības un no tās dziļākām saknēm, kas dod dzīvības sulu visai viņa darbībai. Bet ja mēs tomēr pievēršamies vēlreiz pieminētam jautājumam, tad var teikt, ka tas pēc būtības ir pilnīgi līdzvērtīgs jautājumam, kāpēc bērnam vajadzīga istā māte, vai to tikpat labi nevar izaudzināt pamāte vai patversmes audzinātāja, kas varbūt ir izglītotāka un smalkāka par isto māti? Mūsu tauta uz to jau atbildējusi savās gara mantās: svešā māte nekad nevar aizstāt isto māti. Pamāte, sevišķi ja tā no citas tautas, nespēj un pat palai-

kam arī negrib saprast audzināmā bērna īpatnības, kas pirmā brīdī, varbūt, var likties kā nevērtības. Tā gribēs darīt to līdzīgu sev un izravēs no viņa dvēseles visu, kas ir citāds, un viņa lieks to tā, kā tas parasts viņas apkārtne, bet ne kā bērns pats tiektos augt, sekojot iedzimtām asinīm. Tā arī tās svešās kultūras, starp kurām tagad spiesti dzīvot mūsu tautas locekļi — pat dzimtenē — un kas grib ņemt mūs savā aizgādībā, ir mums tikai pamātes, kas nevēro mūs, bet tikai savas intereses un kas negrib un arī nespēj izrādīt lielu interesi par mūsu īpatnējo dabu, mūsu raksturu, mūsu spējam. Tās grib padarīt mūs līdzīgus tām zemēm, no kurām izaugušas tās, bet ne mēs, — un tā mums tad jāzaudē mūsu personība, — bet to mēs negribam. Galu galā, ja mēs atsacītos no sevis, savas īpatnības, no savas kultūras, mēs darītu sliktu pakalpojumu arī tai zemei, kas mūs uzņēmusi, jo mēs laupītu tai iespēju kļūt garīgi bagātāka. Mums ir spējas un īpatnības, kas, varbūt, šai zemei būtu tieši vajadzīgas, no kurām tā, varbūt, pat varētu kaut ko mācīties

Galvenais te ir tas, ka mēs — kaut gan arī vecas kultūras mantinieki — tomēr esam daudz svaigāki par tā saucamo veco kultūras tautu locekļiem. Mēs vēl neesam nolietojušies industriālās kultūras dvēseli deldējošos apstākļos, kas būdama pati mēchaniska, tiecas pārvērst arī cilvēkus par mēchanismiem, par uzvilktiem pulksteņiem vai lellēm, kas, zaudējuši radošo impulsu iniciatīvi, dzīvo kā automāti, dzenoties vienīgi pēc materiālām vērtībām un sekojot aplēptu vai arī neaplēptu dirigentu rīkojumiem un aranžējumiem. Mēs esam vēl tuvāki dabai un dzīves pirmavotiem un līdz ar to arī bagātāki jūtām un ar dziļāku sirds kultūru, tā ka mēs spējam dzīvot pilnīgāku dzīvi arī ārēji trūcīgākos apstākļos nekā daudzi modernā apkārtne veidoti cilvēki. Mūsos, varētu teikt, ir vēl pilnīgāki saglabājusies cilvēcīgā substance, par kuras sadeldēšanu žēlojas gandrīz visi tipiskās industriālās kultūras aplūkotāji, arī no pašas tās pārstāvju vidus, kuros laimīgu apstākļu vai izcilu iedzimtu spēju dēļ nav aptumšojusās to vērošanas spējas.

Mums tād ir visi iemesli saglabāt sevi un savu īpatnējo kultūru — gan sevis pašu, savas pilnīgākas dzīves labā, gan arī tieši mūs uzņēmušo svešo tautu labā, lai arī tās darītu bagātākas, — un to kā vēlamu atzinušas arī vairākas mūs uzņēmušo zemju autoritātes. Bet lai

saglabātu sevi, mēs nedrīkstam pilnīgi sairt un izjukt putekļos, — mums jā saglabā mūsu kopība, tas ir — tā cilvēku grupa, vienīgi attiecībās ar kuŗu mēs varam būt pilnīgi tas, kas mēs esam, un tā izraisīt visas mūsos ieliktais iespējamības un vērtības, un tas nozīmē — mums jā saglabā mūsu kultūra.

Tas tad arī varētu būt lielākais uzdevums, ko gribētos piedēvēt kultūras dienām: stiprināt mūsos mūsu latvietību, — un tās arī tiešām mēģina to veikt, pielietojot it sevišķi mākslas burvību. Ar tās palīdzību mums rodas iespēja iedzīvoties tipiskos latviskās dvēseles pārdzīvojumos gan pagātnē, gan arī šinī brīdī, kad tos aptver un izjūt un izteic tādi izcili latviskā gara reprezentanti, kādi ir mūsu rakstnieki, mūziķi un gleznotāji. Kā piedalīšanās sakramentos stiprina reliģiskā cilvēka ticību, tā to dara arī piedalīšanās mūsu latviskā gara iemiesojumā — mūsu kultūras svētkos.

Bet skeptiķi atkal, varbūt, jautās: cik ilgi tas tā var iet, — vai tā nav veltīga cīņšanas pret likteni? Uz to jā saka, ka, vispirms, ikvienas tautas liktenis ir, ja ne pilnīgi, tad vismaz lielā mērā tās pašas rokās. Nelaiemes var uzbrukt kā atsevišķiem cilvēkiem tā tautai negaidīti un pret gribu, bet kā tās tiek panestas, tas ir lielā mērā viņu pašu rokās. Defetisms te ir iespējami sliktākā attiecība. Otrkārt, neviens nezina ne mūsu, ne citu tautu likteni, un neviens nevar zināt, vai tie, kas tagad ir pirmie, nekļūst pēdējie, bet tie, kas pēdējie, nekļūst pirmie. Pasaule atrodas vislielāko pārmaiņu konvulsijās, un virziens iet uz tautu atbrīvošanu, ne uz apspiešanu. Mums jābūt gataviem uz lielām pārmaiņām un jātur sevi gatavībā uz visu un tāpēc, pār visām lietām, mums jā saglabā sevi kā tautu. Tas viss lielā mērā, kā jau teikts, saistīsies ar mūsu stāju, bet izpausme šai stājai būs — cik mums ir un cik ilgi vēl būs cilvēki, kam ir atbildības sajūta par visu, kas notiek ar mums, kas jūt un zina, ka mēs nedrīkstam ļauties plūsmai un ļaut, lai tā skalo mūs, kurp tai tik. Tā ir fundamentālā atšķirība starp bezveidīgo pūli un īstiem kādas tautas locekļiem, ka pēdējie vienmēr apzinas savu saistību un jūtas atbildīgi par kopīgo dzīvi. Kāds ievērojams angļu rakstnieks atzīmē to kā galveno atšķirību starp Angliju, kur ikviens pilsonis jūtas atbildīgs par visu, kas notiek zemē, un dažām dominijām, kuru iedzīvotājiem dažreiz pilnīgi

trūkstot šādas atbildības un kas nejūt nekādas rūpes par kopību un tās likteni, — ko visu viņš tad raksturo, kā pūļa cilvēka zemāko psihologiju.

Visas zīmes rāda, ka mēs, par spīti dažreiz visai rūgtai paškritikai, tomēr vairāk piederam vēl pie pirmās ļaužu kategorijas: mums vēl ir cilvēki, kas jūt sevi atbildīgu par to, kas notiek ar latviešiem. Viens no spilgtākiem pierādījumiem tam ir tieši šīs pašas kultūras dienas, kuŗu sarīkošana prasa tik daudz nesavtīgu pūļu no visiem dalībniekiem un kas tomēr notiek tagad jau desmito reizi, kaut arī apstākļi nav labvēlīgi: dzinējspēks te atkal ir it sevišķi apziņa, ka tās ir vajadzīgas, ka to rīkošana prasa atbildības izjūtu par latvju tautas pastāvēšanu. Par cik, vismaz līdz šim, šādiem sarīkojumiem nav trūcis atbalsta arī plašākā trimdnieku masā, kas ir labprāt nākusi uz šādiem sarīkojumiem, tad tas rāda, ka arī tie vēl nav noslidējuši uz zemā indiferentā pūļa līmeņa, bet izjūt savu saistību ar savu tautu, un tas nozīmē: izjūt arī atbildību par to, lai šī saistība tiktu uzturēta. Mēs varam teikt, ka mūsu kultūras dienas ir izpausme mūsu pastāvēšanas gribai. Kamēr šāda griba pastāv un rada tik krāšņu izpausmi, kādi ir šie mūsu kultūras svētki, mums ir drošs pierādījums, ka mūsu lieta vēl nav zaudēta.

Emīls Dēliņš

NO SĪKAS ZĪLES

ATSKATS AUSTRĀLIJAS LATVIEŠU KULTŪRAS DIENU SĀKUMOS

Soli pa solim, nedroši, itkā taustoties, tomēr ar laimīgu intuīciju un pareizā virzienā — tā no sīkas zīles izaudzis Austrālijas latviešu Kultūras dienu koks.

Ozols nepārmet zīlei, ka tā bijusi sīka; tā arī mēs, metot skatu atpakaļ pāri aizvadītajām deviņām Kultūras dienām, varam būt lepni, ka tās, kaut augušas lēnām, toties laidušas spēcīgas saknes mūsu kultūras dzīvē. Tagad, Austrālijas latviešu Kultūras dienu desmitajā gadā jau

par pašsaprotamu kļuvis pieņēmums, ka Kultūras dienām jānes pats krāšņākais zieds mūsu ikgada kultūras un sabiedrisko centienu vainagā. Taču ne gluži tā tas spēja būt Kultūras dienu sākumos, kad dažkārt vairāk nācās palauties uzņēmībai un labai laimei kā pieredzei un apdomai.

Kā tas toreiz bija — pirms desmit gadiem, kad Sidnejā radās doma par Kultūras dienu rīkošanu? 1951. g. 13. augustā Austrālijas Latvietī lasām ziņojumu:

„Austrālijas latviešu labdarības biedrības valde nolēmusi rīkot Latviešu kultūras dienas Sidnejā š. g. 28., 29. un 30. decembrī. Sarīkojumu virkni ievadīs svinīgs koncerts konservatorijas zālē. Tālāk paredzēta Sidnejas latviešu teātra pirmizrāde, rakstnieku vakars, grāmatu skate un, iespējams, arī gleznu izstāde...”

Tad, dažas nedēļas vēlāk, 1951. g. 10. septembrī:

„Austrālijas latviešu apvienības prezidija priekšsēdis A. Gārša nāk ar jaunu, apsveicamu ierosinājumu: Latviešu kultūras dienas Austrālijā padarīt par gadskārtēju tradīciju, tās pēc kārtas sarīkojot lielākos Austrālijas latviešu centros un sarīkojumu virknē īpašu vērību veltījot latviešu kora dziesmai.”

Taču šis vēlējums toreiz daudziem vēl šķiet itkā par augstu tēmēts. Kultūras dienas vēl aizvien oficiāli dēvējas par „Sidnejas” latviešu kultūras dienām, līdz Austrālijas Latvieša 17. decembra numurā nāk vēl tiešāks mudinājums: „Sauksim Sidnejas dienas par p i r m a j ā m latviešu kultūras dienām Austrālijā un vēlēsim citas pilsētas tautiešiem nākamgad sekmes un panākumus šīs tradīcijas turpināšanā!”

Kaut dienu rīkotājs Sp. Klauverts avīzē sola, ka „visus vilcienus Sidnejas stacijā 27. un 28. decembrī sagaidīs latviešu jaunekļi, tērpušies baltos kreklos ar tautisko prievīti un pelēkās biksēs”, citpilsētu viesu tomēr ir tikai sauja. Ir Kārlis Ābele un Voldemārs Dulmanis no Adelaides, Pauls Jurēvičs no Olburijas, Ernests Māršaus un Aleksandrs Gārša no Melburnas un vēl daži citi — liekas ka tiem visiem iznāktu vietas vienā vagona nodalījumā. Daudz vairāk jau tuvāku ciemiņu — no Kanberas, Ņukāslas, lielajām nometnēm Skaivilā un Grētā. Ne mazums arī aktīvo dalībnieku: koncertā dzied Elvīre Ārone, Ernests Māršaus, Kārlis Liedags, dubultkvartets Imanta, Sidnejas un Skaiviles kori, spēlē Eižens Freimanis, rakstnieku dienā runā un lasa Pauls Jurevičs, Kārlis Ābele, Mintauts

Eglītis, Teodors Tomsons, teātri Prislīja lugā Cilvēki uz jūras Viliberta Štāla režijā spēlē L. Gailīte, L. Zemgale, H. Dukure, P. Elsiņš, M. Siliņš, K. Gulbergs. Te priecīgi satraukti, te noraizējušies likās rīkotāji. Dievkalpojumu nevar laikā iesākt, koncerts līdz ar to nokavējas, bet rakstnieku diena no solītajām 6 izstiepjas uz 11 stundām, bargi nokausējot kā dalībniekus, tā klausītājus. Taču nedaudzajiem pacietīgajiem, mājās ejot, ausis skan Kārļa Ābeles beigu vārdi:

„Domāju, ka šim Sidnejas sarīkojumam piedēvējama lielāka nozīme, nekā mums tas šķiet. Tās ieies mūsu tautas vēsturē kā piemērs latviešu uzticībai savai literatūrai un kultūrai. Sidnejas latviešu biedrība ar šo rūpīgi sagatavoto un labi pārdomāto pasākumu ir pelnījusi atzinību.”

Austrālijas latviešu 2. Kultūras dienas Melburnā jau iezīmējās visi tie galvenie sarīkojumi, kurus KD programmā redzam arī tagad: kopkoru koncerts, rakstnieku diena, mākslas un daiļamatniecības skate, teātra izrāde. Notika arī sabiedrisko organizāciju — Latviešu apvienības Austrālijā, Daugavas Vanagu u. c. sanāksmes. Kamēr 1. KD Sidnejā bija gandrīz hermetiski noslēgts latviešu sarīkojums, 2. KD bija aicināti arī austrāliešu viesi. Izcilākais no tiem, federālās opozīcijas toreizējais vadītāja vietnieks A. Kolvels, Melburnas pilsētas namā noklausījies koŗa koncerta 1. daļu, izteica vēlēšanos auditoriju uzrunāt. Austrāliešu politiķis teica, ka viņu dziļi saviļņojusi latviešu pieķeršanās savam kultūras mantojumam un viņš cer, ka šī mantojuma daļa bagātāku darīs arī Austrāliju. Šī A. Kolvela teze, atkārtota dažādās variācijās, turpmākos gados kļuva par Austrālijas oficiālās imigrācijas politikas sastāvdaļu.

3. KD Adelaidē 1953. gadā varēja lepoties nevien ar neredzēti lielu kopkori (91 dalībnieks), bet arī ar to ka tajos pirmo reizi bija apmeklētāji no visām Austrālijas pavalstīm — pat no Darvinas un Jaunzēlandes.

Pirms 4. KD Brisbenā 1954. gadā bija plaši debatēts jautājums: vai „mazajiem centriem”, par kādiem Austrālijas latviešu saime parasti uzskata Brisbenu un Pertu, ir vai nav pa spēkam KD rīkošana? Perta jau likās dabiski atkrītam lielā tāluma dēļ. Atlika Brisbena, kas sākumā atteicās, bet vēlāk savu apņemšanos nenožēloja, jo 1955. g. 15. janvarī Austrālijas Latvietis varēja

rakstīt: „Brisbenas 1000 latvieši pierādīja, ka viņi sekmiīgi spēj iesaistīties mūsu Kultūras dienu rīkotāju lokā, organizācijas un apmeklētāju ziņā cienīgi sacenšoties ar Sidneju, Melburnu un Adelaidi. Kultūras dienu viesu vidū ieradās pat Jaungvinejas tautieši, tāpat mūsu ļaudis no Sidnejas, Melburnas, Adelaides u. c. vietām. Šo tālo viesu kopskaitu vērtēja ap divi simtiem.”

Sidneja — Melburna — Adelaide — Brisbena: Kultūras dienu cikls ar to atkal varēja sākties no gala, pa to pašu loku virzoties arī 1955., 1956., 1957. un 1958. gadā. Ar 1959. gadu sākās 3 loks, 1960. g. nonākot Melburnā, kur, vērtējot 10 gadu sekmes un kļūdas, KD rīkotāji varēs sev vaicāt — kurp tālāk? Pa to pašu iebraukto sliedi, vai meklēt jaunus ceļus citos virzienos?

Lai ko un kā lemtu turpmāko KD rīkotāji, viens tomēr liekas skaidrs: Kultūras dienām arī turpmāk ir jāpaliek par centrālo vienotāju notikumu Austrālijas latviešu dzīvē, kad nevien cenšamies parādīt savus latviskās kultūras sasniegumu kalngalus, bet kad arī saplūstam kopā lielākajā iespējamā skaitā. To nedrīkstētu aizmirst, rīkojot reģionālas rakstnieku dienas, košu vai teātru festivālus un citus sarīkojumu ciklus, kas paši par sevi ir vēlami, un veicināmi, taču tikai ar vienu noteikumu: tie nedrīkst atņemt nekā no mūsu kopējās rosības kulminatīvā notikuma — visu Austrālijas latviešu kopīgajām Kultūras dienām.

KULTŪRAS DIENU CENTRS ADELAIDE

I. rindā no kreisās: M. Stīpnieces glezna, 3. Kultūras dienu rīcības komiteja (vidū priekš. V. Dulmanis) 2. rindā: Jandāliņš dejas solī, teātra darbinieces lugā Maija un Paija, diriģents K. Svenne 25 g. darba jubilejā, Adelaides pilsētas skats — kritušo varoņu piemineklis. 3. rindā: Sabiedriskais darbinieks E. Biezaitis, Latviešu biedrības jauktais koris. 4. rindā: Latviešu nams Tālava, 7. Kultūras dienu rīcības komiteja (vidū priekš. K. Ābele), rakstnieks V. Ešots.

Fotografējis J. Ķērpe u. c.,

*A.L. 10. K. D. Rīcības komiteja.
No kreisās: V. Kaziņa, I. Pilskalns, B. Kere, J. Daliņš,
E. Līdums (priekšsēdis), J. Ozoliņš, E. Hartmanis, J. Laduzāns, V. Rolavs.*

Fotografējis A. Balodis

10. KULTŪRAS DIENU GODA PREZIDIJS

F. Brūvelis, G. Brēmanis, V. Dulmanis
J. Kūkums, K. Nicis, E. Dunsdorfs
K. Ābele, E. Šmuģājs

RĪCĪBAS KOMITEJA

Priekšsēdis — Eriks Līdums
Vicepriekšsēdis un sporta noz. ref. — Jānis Daliņš
Vicepriekšsēdis un saimn. daļas referents
Elmārs Hartmanis
Sekretāre — Biruta Kere
Jaunatnes nozares referente — Valda Kaziņa
Glezniecības un daiļamatniecības noz. referents
Jānis Laduzāns
Tautas deju nozares referents — Jānis Ozoliņš
Teātra nozares referents — Indulis Pilskalns
Koņu nozares referents — Valentīns Rolavs

Komisijas

Bērnu sarīkojuma

Jēkabs Dzenis, Daugavas un Kr. Barona skolu skolotāji

Gleznu izstāde

Ojārs Bisenieks, Gunārs Jurjāns, Kārlis Mednis, Gunārs Saliņš, Leonids Sviķeris, Kārlis Trumpis.

Jaunatnes darbu sacensības

Gerhards Brēmanis un Eduards Silkalns

Jaunatnes koncerta

Valdis Plato, Ruta Priedkalne, Eduards Silkalns

Kopkoņu

Viktors Bendrups, Imants Bisnieks, Pēteris Daģis, Aleksandrs Impols, Austrā Krieva, Otto Meilerts, Māra Sniedze

Rakstnieku pēcpusdienas

Zigurds Bārda, Eduards Pranks

Tautas deju

Ilga Endelmane, Aleksandrs Grimms, Aina Jurjāne,
Antons Pušmucāns, Ilga Upīte

Teātra

Gunārs Klauss, Guna Kaziņa - Kūlniece,
Zelma Liepa, Jānis Ulms

K. D. Noslēguma balles

Rūdolfs Atvarnieks, Arnolds Briedis, Antons Delveris

Viesu izvietojanas

Gunārs Novackis, Elfrīda Rimšāne

Galvenais kasieris

Kārlis Knostenbergs

Grāmatvedis

Imants Kapsis

Programmas grāmatīņas redaktors

Jānis Sprogis

INFORMĀCIJAS BIROJS

Melburnas latviešu namā, 3 Dickens St., Elwood
Tālrūnis XA 3945
darbosies no 26. - 31. decembrim, plkst. 9.00 - 20.00

ATSKATE

10. Kultūras dienas Melburnā iezīmē Austrālijas latviešu dzīvē lielu jubileju, kad ar godu varam atskatīties uz iepriekšējo gadu veikumu.

Kā skaistas liecinieces šiem lielajiem notikumiem saglabājušās KD programmu grāmatiņas, kuņu attēlus sniedzam blakus.

Vērojams, ka līdzīgi pašām KD, arī to programmu grāmatiņas ir no vienkāršiem vāciņiem izveidojušās par krāšņiem izdevumiem, datējot latviešu kultūras dzīvi Austrālijā.

Ja sākumā KD programmas grāmatiņai vāku deva tikai kāds aicināts mākslinieks tad tagad, sākot ar 6. KD notiek plakātu sacensība. Žūrijas komisija godalgo labāko plakātu, to izmantojot arī programmas grāmatiņas vākam.

Līdzšinējos 10 progr. grām. vākus zīmējuši mūsu mākslinieki (secības kārtībā): J. Dukurs, S. Kalniņš, I. Zālmanis, E. Strautmanis, H. Sils, G. Jurjāns, A. Lāce, Dž. Krivs, H. Sils - V. Motmillers un G. Jurjāns.

Vairums vāku bijuši divkrāsu zīmējumi, atskaitot pag. KD Sidnejā, kas ir mākslinieka un fotografa darba saļiedējums.

Jubilejas gadījumā pirmo reizi vāks darināts 3 krāsās.

Jāvēl, lai kopā ar mūsu KD tālāk un vēl krāšņāk veidotos arī prog. grāmatiņas - paliekošs pieminēklis mūsu kultūrai.

Jānis Sprogis

10. KULTŪRAS DIENU KALENDĀRS

Pirmdien, 19. decembrī

- 15.00 **Gleznu izstādes atklāšana.** Izstādi atklās Latvijas goda konsuls Melburnā R.G. McComas: "Athenaeum" galerijā Collins St. Izstāde atvērta līdz 31. dec. no plkst. 10.00 - 17.00 Ieeja pret katalogu 2/-.

Piektdien, 23. decembrī

- 17.00 **Sarīkojums bērniem:** Coppin's zālē, 313 Punt Rd., Prahran. Ieeja pret programmu.

Svētdien, 25. decembrī

- 11.15 Katoļu svinīgs KD dievkalpojums: Sv. Pētera baznīcā, 585 Toorak Rd., Toorak. Dievkalpojumu vada prāv. P. Bečs S. J. Piedalās solisti un koris.

Pirmdien, 26. decembrī

- 10.00 LAA Mākslas biroja skates atklāšana „Latviešu māksla 10 gados.” Latviešu namā. Skate atvērta līdz 31. dec. no plkst. 10.00 - 18.00.
- 13.00 Luterāņu KD dievkalpojums: Independent baznīcā, Collins St. Dievkalpojumu vada prāv. A. Grosbachs un māc. E. Kociņš.
- 16.00 **Garīgais koncerts:** Cairns Memorial baznīcā, Hotham St., East Melbourne. Ieeja pret programmu 5/-.
- 20.00 **Jaunatnes koncerts:** Baptistu baznīcas zālē, Albert Hall, 486 Albert St., East Melbourne. Pirms koncerta jaunatnes darbu sacensības rezultātu paziņošana. Ieeja 10/- un 5/-.

Otrdien, 27. decembrī

- 9.00 Akadēmisko vienību savienības Austrālijā kongress: Latviešu namā.
- 9.00 - 17.00 Tenisa meistarsacīkstes: Sacred Heart laukums, Cotham Rd. un Glenferrie Rd. stūrī, Kew.
- 9.30 Katoļu biedrības Austrālijā 10 gadu darbības atceres dievkalpojums, jubilejas akts un delegātu kongress: Visusvēto baznīcā un draudzes zālē, 105 King William St., Fitzroy. Dievkalpojumā piedalās Adelaides, Melburnas un Sidnejas katoļu mācītāji.

- 10.00 Sestdienas — svētdienas skolas skolotāju konference: Latviešu namā.
- 13.00 Austrālijas latviešu studentu apvienības kongress: Latviešu namā.
- 14.00 - 18.00 Galda tenisa meistarsacīkstes: Galda tenisa zālē, Albert Park.
- 17.00 **Kultūras dienu atklāšanas akts lietišķās mākslas izstādes telpās:**
Melburnas pilsētas nama apakšējā zālē. Izstāde atvērta līdz 31. dec. no 9.00 - 22.00. Ieeja pret katalogu 2/-.
- 20.00 **Tautas deju sarīkojums:** Sidney Myer Music Bowl, Kings Domain. Ieeja 10/- un 5/-.

Trešdien, 28. decembrī

- 8.00 Golfa meistarsacīkstes.
- 9.00 Tenisa meistarsacīkšu turpinājums: Sacred Heart laukumos, Cotham Rd. un Gleaferrie Rd. stūrī, Kew.
- 9.45 Austrālijas latviešu humānitāro darbinieku sanāksme un referātu cikls — Latviešu ģimene kristiānisma spogulī — ref. R. Freidenfelde, Latviešu trimdas ģimene literatūras spogulī — koref. N. Luce, Mūsdienu nacionālisms — ref. V. Dulmanis, Kultūras nacionālisms koref. U. Siliņš: Latviešu namā.
- 10.00 Daugavas Vanagu meistarsacīkstes šaušanā: Melburnas DV šautuvē „Avotos.”
- 14.00 Daugavas Vanadžu salidojums: Latviešu namā.
- 17.00 Galda tenisa meistarsac. turpinājums: Galda tenisa zālē, Albert Park.
- 17.30 LAA Mākslas biroja krāsu diapozitīvu demonstrējumi ar paskaidrojumiem (latviešu glezniecība, tēlniecība un lietišķā māksla): Latviešu namā.
- 20.00 **Solistu koncerts:** Assembly zālē, Collins St. Ieeja 10/- un 8/-.

Ceturtdien, 29. decembrī

- 8.00 Daugavas Vanagu salidojums: Latviešu namā.
- 9.00 Tenisa meistarsacīkšu finālspēles: Sacred Heart laukumos, Cotham Rd. un Glenferrie Rd. stūrī, Kew.
- 10.00 Vieglatlētikas sacīkstes: Women's Athletic Field laukumā, Royal Park North.
- 20.00 **Teātra izrāde** A. Švābes „Piebalgas audēji”: Brunswick Town Hall. Ieeja 12/- un 10/-.

Piektdien, 30. decembrī

- 9.00 - 13.00 Basketbola sacensības: Basketbola zālē, Albert Park.
- 9.00 - 13.00 Volejbola sacensības: Basketbola zālē, Albert Park.
- 10.00 Austrālijas latviešu studentu apvienības sanāksme: Latviešu namā.
- 10.00 Latviešu virsnieku sanāksme: Latviešu namā.
- 11.00 Austrālijas latv. meistarsacīkšu oficiālā atklāšana: Basketbola zālē, Albert Park.
- 20.00 **Kopkoņu koncerts:** Sidney Myer Music Bowl, Kings Domain. Ieeja 15/- un 10/-.

Sestdien, 31. decembrī

- 9.00 Latviešu apvienības Austrālijā kongress: Latviešu namā.
- 9.00 - 16.00 Basketbola un volejbola sacensību turpinājums: Basketbola zālē, Albert Park.
- 10.00 Koņu dirigentu un valžu sanāksme: Latviešu namā.
- 19.00 - 24.00 **KD noslēguma balle:** Royal Ballroom, Exhibition Building. Ieeja 30/- (ieskaitot vakariņas).

Svētdien, 1. janvārī

- 9.00 Sapulcēšanās sportistu izbraukumam pie YMCA's nama: St. Kilda Rd., Princess Bridge dienvidu pusē.
- 13.00 LAA Mākslas biroja krāsu diapozitīvu demonstrējumi ar paskaidrojumiem (latviešu teātris, balets, mūzika): Latviešu namā
- 16.00 **Rakstnieku pēcpusdiena:** Baptistu baznīcas zālē, 486 Albert Hall, East Melbourne. Ieeja pret programmu 6/-.
- 20.00 Tuvināšanās vakars studentiem un lūgtiem viesiem: J. Zāliša viesību namā, 18 Aberfeldie St., Essendon.

Pirmdien, 2. janvārī

- 10.00 Gaidu un skautu vadītāju sanāksme: Latviešu namā.
- 10.00 Šacha ātrspēle: Latviešu namā.
- 14.00 - 18.00 Basketbola un volejbola finālspēles: Basketbola zālē, Albert Park.
- 20.00 Sportistu balle ar sportistu apbalvošanu: Brunswick Town Hall.

Piezīme:

Sporta sarīkojumos un izstādēs ieejas kartes pērkamas uz vietas. Pārējo sarīkojumu ieejas kartes pērkamas Melburnas latviešu grāmatnīcās (K. Knostenbergs un J. Strautiņš). Ar 20. dec. ieejas kartes pārdos gleznu izstādē un ar 28. dec. lietišķās mākslas izstādē.

MĒĢINĀJUMI

Tautas deju

Otrdien, 27. decembrī

10.00 Sidney Myer Music Bowl, Kings Domain

Kopkoņu

Trešdien, 28. un Ceturtdien, 29. dec.

10.00 Dzelzceļnieku zālē, Flinders St. stacijā.

Piektdien, 30. decembrī

10.00 Sidney Myer Music Bowl, Kings Domain.

KULTŪRAS DIENU CENTRS BRISBENA

1. rindā no kreisās: Betlēmes skolas audzēkne baleta solī, aktieri M. Ansule un J. Ozols lugā „Tīrelpurvs”, 2. rindā: K. Skalbes skolas audzēknis vingrinās akordeona mākslā, Brisbenas pilsētas nams, 4. un 8. Kultūras dienu priekšsēdis J. Kūkums, 3. rindā: lietišķās mākslas skate, Latviešu biedrības jauktais koris 4. rindā: Tautas deju kopa Senatne un D.V. basketbolisti.

Fotografējis A. Maskalāns

SARĪKOJUMS BĒRNIEM

Piektdien, 23. decembrī, plkst. 17.00
Kopins zālē, Prēnā

Svētbrīdis - eglīte

Vadis prāvests A. Grosbachs

MLB Kr. Barona skolas audzēkņu priekšnesumi:
deklamācijas, mūzika, dziesmas, tautas dejas.

Priekšnesumus sagatavojušas:

B. Kere, A. Neilande, M. Petrovska, A. Stendze

MLB Daugavas skolas audzēkņu viencēliena uzvedums

LOKATIESI, MEŽU GALI

Tekstu sagatavojis Z. Bārda

Uzvedumu — V. Leists

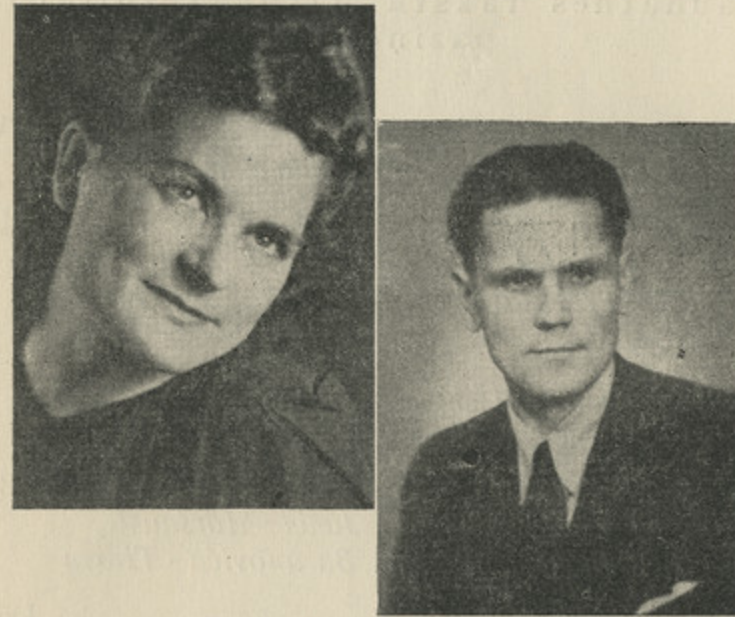
Dekorācijas — G. Zilberts

MLB Daugavas skolas audzēknes baleta tērpos

GARĪGAIS KONCERTS

Pirmdien, 26. decembrī, plkst. 16.00
Kairns Memorial baznīcā, Austrummelburnā

Solisti:

Soprāns Aura RAISKUMA Baritons Ēvalds MĀRŠAUS

Dirigents:

Ernests MĀRŠAUS

MELBURNAS LATVIEŠU EV. LUTERĀŅU UN
KATOĻU DRAUDŽU APVIENOTĀIS KORIS

A. Ancāna, A. Ancāna, M. Apīne, I. Bečs, O. Beitāna,
E. Brante, P. Dagis, E. Daliņa, E. Erdmane, E. Grosbacha,
E. Hartmane, R. Hartmanis, L. Jurgīte, V. Kalna, V. Kalns,
K. Kanna, M. Kanna, A. Krieva, K. Kugīniece, A. Kupča,
I. Kupča, O. Latišs, K. Lazdāns, M. Lazdāne, V. Lazdāns,
J. Liepa, K. Liepiņš, J. Lobza, G. Mackeviča, L. Mackeviča,
M. Mackeviča, A. Māršaus, J. Māršaus, A. Neilanda, V. Neilands,
V. Niteckis, E. Ozola, M. Ozola, E. Ozols, M. Pehovska,
I. Plaučs, A. Plinte, E. Polis, A. Rudka, A. Rudovics, A. Spilva,
L. Svilpere, L. Veipa, E. Zosāre, A. Taves, V. Teberniece,
F. Tērauds.

Jaunatnes Koncerts

Pirmdien, 26. decembrī, plkst. 20.00
Baptistu baznīcas zālē, Alberta ielā
Austrumelburnā

Jaunatnes rakstu darbu rezultātu
paziņošana

I

- Variācijas op. 6. J. Vītols
Klavieru solo — Zigrīda Lindemane
- Rondino J. Mediņš
Vijoles solo — Gunars Larsens
Pie klavierēm — Jonalta Eglīte
- Balāde A. Kalniņš
Klavieru solo — Gunta Rudzīte
- Brīnos es A. Kalniņš
Mana vakara lūgšana H. Berino
Dziedās tenors Jānis Māršaus
Pie klavierēm — V. Baranoviča - Titova
- Melancholiskais valsis E. Dārziņš
Klavieru solo — Ilze Šteinharde
- Siluets J. Vītols
Prelūdija Nr. 2 J. Mediņš
Klavieru solo — Maija Līde
- Ārija J. Mediņš
Šūpļa dziesma V. Stūresteps
Vijoles solo — Juris Konstantinovs

10 min. starpbrīdis

II

- Daina Nr. 1 J. Mediņš
Klavieru solo — Māra Biezaite
- Latvju kapričio J. Mediņš
Vijoles solo — Mairita Larsena
Pie klavierēm — Jolanta Eglīte
- Trīs latviešu tautas dziesmas V. Dārziņš
Dziedās tenors Jānis Māršaus
Pie klavierēm — V. Baranoviča - Titova

Fantāzija par latviešu tautas dziesmām J. Vītols
Vijoles solo — Ēriks Kļaviņš
Pie klavierēm — Zane Volkova

Daina Nr. 16 J. Mediņš
Etide op. 6. Nr. 2 J. Vītols
Klavieru solo — Jānis Kaškurs

Improvizācija J. Mediņš
Prelūdija J. Mediņš
Čello solo — Juris Muižnieks

1. rindā no kreisās: M. Larsena, J. Kaškurs, M. Biezaite;
2. rindā: G. Larsens, M. Līde, E. Kļaviņš

Tautas Dejas

Otrdien, 27. decembrī, plkst. 20.00
Sidneja Meiera mūzikas estrādē, Kings Domain

Sarīkojumā piedalās

Baleta soliste Vija Vētra un tautas deju kopas no Adelaides,
Brisbenas, Kanberas, Melburnas un Sidnejas.

Deju mūziku aranžējis orķestrim un orķestri vada
Laimonis Putniņš

I

Garais dancis — Zvejnieciņš — Auzu deja —

Mugurdancis — Metieniņš

Visas deju kopas

Ekusēze

Adelaides „Jandāliņš”

Sešdancis

Melburnas „Daugavieši”

Jautrais stūris

*Kanberas „Sprigulītis”
Sidnejas „Jautrais pāris”*

Rucavietis

Brisbenas „Senatne”

Ķekatnieku deja

*Adelaides „Jandāliņš”
Brisbenas „Senatne”
Melburnas „Daugavieši”
Melburnas „Ritenītis”*

Starpbrīdis

II

Līgo vakars

Baleta soliste Vija Vētra

Jautrā vija

*Adelaides „Jandāliņš”
Brisbenas „Senatne”*

Gatves deja

Melburnas „Ritenītis”

Sīkais dancis

Kanberas „Sprigulītis”

Ačkups

*Melburnas „Daugavieši”
Melburnas „Ritenītis”*

Saules deja

Sidnejas „Jautrais pāris”

Jautrais pāris — Pērkoņdeja

Visas deju kopas

Baleta soliste Vija Vētra

ADELAIDES TAUTAS DEJU KOPA „Jandāliņš”

Kopas vadītājs Elmārs Dukāts

Tamāra Durnovska, Ieva Freidenfelde, Malda Grīle,
Maruta Lesiņa, Ināra Lējēja, Ieva Mizing, Māra Ruza, Bri-
gita Zariņa.

Andris Bergmanis, Jānis Brakovskis, Edgars Ceplītis,
Valdis Indriksons, Ivars Jansons, Jānis Ķerpe, Andris Flāv-
nieks, Pēteris Strazds, Aivars Vēzis.

BRISBENAS TAUTAS DEJU KOPA „Senatne”

Kopas vadītāja Gaida Stendere

Maija Barzdavisa, Dace Blūma, Aija Ēķe, Ruta Ēķe,
Liene Gaišuma, Inta Krūmiņa, Brigita Lilienšteina, Helga
Rozentāla, Maija Rudzīte, Dace Viksne.

Juris Bite, Andris Francis, Valdis Garuts, Andris Krū-
miņš, Inārs Krūmiņš, Ģirts Ozols, Andris Stenders, Jānis
Veidis, Miķelis Veidis, Valters Zolte.

KANBERAS TAUTAS DEJU KOPA

„Sprigulītis”

Kopas vadītāja Skaidrīte Darius

Maija Cīrule, Guna Grīse, Ilze Kalniņa, Aina Kārklīņa, Vita Kurpniece, Inta Skuja, Biruta Ūdre, Gita Vilka.

Jānis Burkevics, Andrējs Cīrulis, Pranas Darius, Arturs Kārklīšs, Harijs Knupkis, Ulis Norenbergs, Viktors Rikmanis, Juris Ruņģis, Imants Skrīveris, Juris Skuja.

MELBURNAS TAUTAS DEJU KOPA

„Daugavieši”

Kopas vadītāja Ilga Endelmane

Inta Birzeniece, Ieva Lāne, Zigrīda Meldere, Māra Rudzīte, Ita Salna, Brigita Sproģe, Benita Strauberga, Līgita Strauberga.

Edvīns Birzenieks, Aleksandrs Grimms, Imants Kārnups, Jānis Ozoliņš, Juris Rumbēns, Viesturs Sēja, Zigurds Štīls.

MELBURNAS TAUTAS DEJU KOPA

„Ritenītis”

Kopas vadītāja Aina Jurjāne

Agrita Belezo, Daina Buivide, Ira Damnice, Rudīte Daliņa, Mudīte Ēvele, Daina Grosbacha, Ruta Kunava, Dace Kurzeme, Nora Lukstiņa, Ausma Meijere, Ģinta Mežciema, Dagnija Misiņa, Inese Mūrika, Dace Pūce, Inese Šternberga, Ināra Šterna, Ilga Upīte.

Reinis Avotiņš, Andris Blōkmanis, Aivars Bruns, Vilnis Caune, Jānis Daliņš, Reinis Ēvele, Imants Kupcis, Gunvalds Lukstiņš, Edvīns Matisons, Ivars Medenieks, Uldis Ozoliņš, Kārlis Padoms, Valdis Plato, Zigurds Plostnieks, Antons Pušmucāns, Jānis Putniņš, Juris Reichvalds, Olafs Zariņš, Arnis Žubeckis.

SIDNEJAS TAUTAS DEJU KOPA

„Jautrais pāris”

Kopas vadītāja Ināra Zemīte

Ileana Arnoldija, Zaiga Ābola, Maija Āboltiņa, Rita Brūdere, Maruta Deķe, Mirdza Kaina, Ingrīda Ķauķe, Iviņa Nīderbergere, Ruta Ošiņa, Anita Papule, Aija Renbu-

ša, Maija Renbuša, Maija Stepe, Anna Svilāne, Valda Šeibele, Zaiga Tenisone, Rita Zemīte.

Arturs Agackis, Ēriks Ābelītis, Ivars Birze, Ojārs Bobets, Kārlis Briedis, Indriķis Brūders, Jānis Kains, Jānis Ķauķis, Jānis Maiers, Uldis Misiņš, Kārlis Paegle, Haralds Papulis, Jānis Ronis, Jānis Saldums, Andrejs Svilāns, Ivars Šeibelis, Kārlis Upenieks.

Kanberas „Sprigulītis”, Melburnas „Ritenītis” un „Daugavieši”

Solistu Koncerts

Trešdien, 28. decembrī, plkst. 20 00
Asembliju zālē, Kollins ielā.

I

Jāzeps Vitola dziesmas:

Maria (A. Brigadere)
Melodijas (J. Sudrabkalns)
Orchidejas sapnis (Fr. Bārda)
Rozes visskaistākās (Fr. Bārda)
Laimītei (Ed. Vulfs)

Dziedās soprāns *Elvīra Ārone-Freimane*
Pie klavierēm — *Eižens Freimanis*

Jāņa Ivanova kompozīcijas:

Melodija
Variācijas — Etides
Variācijas
Skerco

Klavieru solo — *Zane Volkova*

Alfreda Kalniņa dziesmas:

Svešumā klistot (V. Plūdonis)
Dzimtene (K. Jēkabsons)
Verdzenes dziesma (A. Niedra)
Tev! (L. Leicēns)

Dziedās tenors *Ernests Māršaus*
Pie klavierēm — *Zane Volkova*

10 min. starpbrīdis

II

Tumša nakte, zaļa zāle (tautas dziesma) P. Licīte
Lūgšana (Komponista vārdi) L. Slaucītājs

Mans mīļais (R. Tagore, atdz. K. Egle) R. Kalsons
Dāvana (Z. Lazda) J. Kalniņš

Dziedās tenors *Ernests Māršaus*
Pie klavierēm — *Zane Volkova*

Eižena Freimaņa kompozīcija:

Variācijas par latviešu tautas
dziesmu
Pirmatskaņojums

Pie klavierēm — *komponists*

30

Eižena Freimaņa dziesmas:

Sārta roze (K. Ābele sen.)
Vai atceries (K. Ābele jun.)
Vakars (E. Ķikure)
Trokšņainā vilcienā (E. Ķikure)
Līgo! (O. Lācis)

Dziedās soprāns *Elvīra Ārone-Freimane*
Pie klavierēm — *komponists*.

1. rindā: E. Ārone-Freimane, E. Māršaus; 2. rindā: Z. Volkova, E. Freimanis.

ALT aktieri G. Klauss, L. Kalniņa un G. Kaziņa-Kūlniece
lugā Mīlestības divkauja.

TEĀTRA IZRĀDE

Ceturtdien, 29. decembrī, plkst. 20.00
Bransvikas pilsētas namā

ARVEDA ŠVĀBES

PIEBALGAS AUDĒJI

VĒSTURISKA SPĒLE 7 AINĀS

Reformācijas laikmeta nemieri ap 1525. gadu

Režisors	—	Pēteris Elsiņš
Dekorātors	—	Gunārs Jurjāns
Mūziku aranžējis	—	Gerhards Brēmanis
Dejas iestudējis	—	Pauls Fibigs
Skatuves apgaismotājs	—	Artūrs Rubenis
Skatuves meistars	—	Aleksandrs Grimms
Izrādi vada	—	Jānis Ulms

Darbojas:

Krišs Piebalgs	Gunārs Klauss
Peksis Piebalgs	Viliberts Štāls
Gusts Piebalgs	Fredis Melnsils
Klāra	Guna Kaziņa-Kūlniece
Anna	Lūcija Kalniņa
Urzula	Valentine Pone
Vecākais amata kungs	Jānis Berkāns
Jaunākais amata kungs	Herberts Ramma
Amata sulainis	Ēriks Podziņš
Fogts	Juris Godļevskis
I Vēstnieks	Arvids Graudiņš
II Vēstnieks	Jāzeps Laizāns
I Māsa	Silvija Sīpola
II Māsa	Ingrīda Erdmane
I Desmitnieks	Valdis Ekmanis
II Desmitnieks	Indulis Pilskalns
III Desmitnieks	Oļģerts Gūtmanis
IV Desmitnieks	Vilnis Ulms
I Zemnieks	Artūrs Siliņš
II Zemnieks	Olafs Zariņš
Melngalvju priekšnieks	Antons Pušmucāns
Namnieks	Ivars Mirovics
I Meita	Māra Rudzīte
II Meita	Māra Kaziņa
Vecais Puisis	Jānis Birkmanis
Bruņinieks	Pēteris Elsiņš
Audēju vecākais	Jānis Ulms
Skrīveris	Oļģerts Gūtmanis
I Amata vecākais	Indulis Pilskalns
II Amata vecākais	Artūrs Siliņš
I Bultniece – lielmaniša	Irma Kārklīņa
II Bultniece	Laila Lauļa
III Bultniece	Benita Strauberga
IV Bultniece	Brigita Sproģe
V Bultniece	Ērika Fricberga
VI Bultniece	Irēna Klauša
I Meita	Valda Kaziņa
II Meita	Dagnija Everte
Vēstnieks	Juris Zaļkalns

Kopkoru Koncerts

Piektdien, 30. decembrī, plkst. 20.00
Sidneja Meiera mūzikas estrādē, Kings Domain.

Sarīkojumā piedalās

Adelaides, Brisbenas, Melburnas, Sidnejas jauktie kori,
Melburnas latv. katoļu koris, Melburnas un Sidnejas
vīru kori.

I

Jauktie kori

Gaismas pils (Auseklis)	J. Vītols
<i>Virssdirigents Ernests Māršaus</i>	
Krēslā (Fr. Bārda)	V. Ozoliņš
<i>Virssdirigents Viktors Bendrups</i>	
Sapņu tālumā (Aspazija)	E. Dārziņš
Saules svētki (Fr. Bārda)	J. Vītols
<i>Virssdirigents Ēriks Ozoliņš</i>	
Minjona (V. Ģēte)	E. Dārziņš
Latvijā (J. Akurāters)	P. Barisons
<i>Virssdirigents Kaspars Svenne</i>	

II

Vīru kori

Ave Maria (K. Štrāls)	J. Cīrulis
<i>Virssdirigents Jānis Puisēns</i>	
Biķeris miroņu salā (J. Poruks)	A. Kalniņš
Koklētājs (K. Gernāns)	J. Cīrulis
Mirdzi kā zvaigzne (K. Jēkabsons)	E. Dārziņš
<i>Virssdirigents Edmunds Smalkais</i>	
Gara man šī naksniņa (Tautas dziesma)	V. Baštiks
Solists A. Lucis	
Es izkūlu kunga riju (Tautas dziesma)	B. Skulte
Redz' kur jāja (Tautas dziesma)	A. Ābele
<i>Virssdirigents Jānis Puisēns</i>	

III

Jauktie kori

Trīs jaunas māsas (Tautas dziesma)	J. Vītols
Kas man bija nedzīvoti (Tautas dziesma)	A. Feils
<i>Virssdirigents Ernests Māršaus</i>	
Meitas gula ābolā (Tautas dziesma)	J. Norvilis
<i>Virssdirigents Ēriks Ozoliņš</i>	
Ejma, ejma māsiņas (Tautas dziesma)	J. Graubiņš
Jāņu vakars (Tautas dziesma)	E. Melngailis
<i>Virssdirigents Kaspars Svenne</i>	
Čigānu kāzas (A. Čaks)	J. Mediņš
Ai, manā zemītē (Tautas dziesma)	L. Garūta
<i>Virssdirigents Viktors Bendrups</i>	

BRISBENAS LATVIEŠU BIEDRĪBAS JAUKTAIS KORIS

Dirigents Ēriks Ozoliņš

Soprāni: Maiga Mežmale, Maiga Rube, Antonija Viksne,
Dace Viksne.

Alti: Marta Dienvidniece, Alma Lindemane, Elza Mežmale,
Gunta Rudzīte, Biruta Sprince.

Tenori: Rūdolfs Francis, Modris Teteris.

Basi: Leonīds Amats, Andris Francis, Jānis Ozoliņš, Kārlis
Teichmanis, Atis Viksne, Staņislavs Znotiņš.

MELBURNAS LATVIEŠU BIEDRĪBAS JAUKTAIS KORIS

Dirigents Viktors Bendrups

Soprāni:

Stella Aksarle, Biruta Aleksējeva, Zenta Balode, Elvira
Blūma, Valija Blūma, Rasma Bruna, Ziedone Caune, Ausma
Dulmane, Lilija Dunsdorfa, Elga Eglīte, Guna Eglīte, Ērika
Fricberga, Austrā Gavara, Atika Frīdenberga, Māra Kaziņa,
Anita Lapa, Zigrīda Meldere, Ludmilla Meilerte, Zaiga Mel-
kus, Leontīne Metuzāle, Alvine Muzikante, Gerda Piebalga,
Aina Rugele, Brigita Sproģe, Lilija Stolnika, Maija Švarca,
Nora Vairoga, Benita Vītola, Margrieta Zeidaka.

Alti:

Rita Brože, Vija Dragūna, Maija Kļaviņa, Laila Lauļa,
Nora Lukstiņa, Irma Migle, Rita Novacka, Māra Sātiņa,
Māra Sniedze, Vija Sproģe, Benita Strauberga, Vija Širante,
Ilga Upīte, Milda Zemgale.

Tenori:

Edgars Aleksējevs, Aivars Bruns, Valdemārs Kriķis, Edvards Krūmiņš, Jānis Laduzāns, Arvīds Lebeckis, Jānis Ozols, Uldis Ozoliņš, Juris Pomers, Jānis Robiņš, Juris Rumbēns, Kārlis Siklēns.

Basi:

Imants Bisnieks, Ludvigs Buks, Valdis Cīrulis, Māris Kučers, Armands Ļauļa, Aivars Meisters, Indulis Piksons, Antons Pušmucāns, Valentīns Rolavs, Vilis Stonka, Jānis Freiverts, Jānis Tenis, Aristīds Vigners, Andris Zeidaks.

MELBURNAS LATVIEŠU KATOĻU KORIS

Dirigents Ernests Māršaus

Soprāni: Anna Ancāna, Olga Beitāna, Vēsma Kalna, Anita Kupča, Marija Lazdāne, Jadviga Lobza, Galina Mackeviča, Ludovika Mackeviča, Milda Ozola, Lidija Veipa.

Alti: Anna Ancāna, Mariana Kanna, Anna Kupča, Ilze Kupča, Marina Mackeviča, Antonija Plinte, Anna Spilva.

Tenori: Ignats Bečs, Vitolds Lazdāns, Jānis Liepa, Jānis Māršaus, Andris Māršaus, Antons Rudka.

Basi: Pēteris Dagis, Kārlis Kanna, Kazimirs Lazdāns, Osvalds Latišs, Vadišlavs Niteckis, Ignats Plaučs, Aleksandrs Rudovics.

MELBURNAS LATVIEŠU BIEDRĪBAS VĪRU KORIS „KOKLE”

Dirigents Edmunds Smalkais

1. Tenori: Jānis Laduzāns, Gunārs Novackis, Juris Pomers, Jānis Tāle.

2. Tenori: Edvīns Birzenieks, Arvīds Graudiņš, Valdis Ķirps, Jānis Ozols, Jēkabs Resnais, Juris Rumbēns.

Baritoni: Jānis Andersons, Bruno Birzenieks, Māris Kučers, Armands Ļauļa, Aivars Meisters, Indulis Pilskalns.

Bāsi: Valdis Cīrulis, Elmārs Hartmanis, Valentīns Rolavs, Vilis Stonka, Andris Zeidaks.

9. KD KOPKORU KOCERTS SIDNEJĀ

Apvienotos korus dirigē V. Rullis, pie klavierēm E. Freimanis.

1. rindā no kreisās – 10. KD virsdiriģenti: E. Smalkais, K. Svenne;
2. rindā: E. Ozoliņš, J. Puisēns, V. Bendrups. Papildinājumā Latvijas ainavas.

Kopkori fotografējis R. Āboltiņš

SIDNEJAS LATVIEŠU BIEDRĪBAS JAUKTAIS KORIS

Dirigents Voldemārs Rullis

1. soprāni: Maija Āboltiņa, Hedviga Jansone, Marija Kaša, Ingrīda Ķauķe, Velta Krūmiņa, Velta Liepiņa, Astrīde Šice, Ināra Zemīte, Rita Zemīte.

2. soprāni: Elza Birstiņa, Maiga Jaunbērziņa, Anna Kaša, Aina Līde, Leontīne Matisone, Baiba Neimane, Ruta Ošiņa, Elza Siliņa, Domicella Sproģe, Vija Sproģe, Dagnija Zariņa.

1. alti: Olga Ābelīte, Zaiga Ābola, Jadviga Dušeļe, Ināra Grīle, Astra Lāce, Olga Scedrinska, Vaira Staugirdas, Zaga Tenisone. 2. alti: Lizete Bobete, Emīlija Vima, Olita Zariņa.

Tenori: Pauls Āboliņš, Elmārs Bērziņš, Alberts Cinis, Jūlijs Kaspars, Haralds Papulis, Edgars Sviķis, Kārlis Zirnītis.

Basi: Arnolds Bēka, Ojārs Bobets, Jānis Ķauķis, Edgars Lauris, Kārlis Liepiņš, Kārlis Rīmanis, Teodors Saiva, Mārtiņš Siliņš, Voldemārs Trofimovs.

SIDNEJAS LATVIEŠU VĪRU KORIS

Dirigents Jānis Puisēns

1. tenori:

Miķelis Birze, Kārlis Briedis, Voldemārs Eglītis, Ernests Korišs, Arvīds Lucis, Andrējs Palavs, Jēkabs Politeris, Osvalds Samulis, Vitauts Seisums, Ēriks Suķis, Edgars Sviķis, Henrijs Šturms.

2. tenori: Kārlis Aigars, Elmārs Bērziņš, Jānis Bormanis, Imants Liepiņš, Eberhards Vītols, Aleksis Zundāns.

Baritoni: Jānis Āboliņš, Voldemārs Bīriņš, Ojārs Bobets, Jānis Celms, Kārlis Ērglis, Gunārs Krūmiņš, Alberts Luidmanis, Kārlis Pelcers, Alberts Poseiko, Teodors Saiva, Jānis Svilāns, Voldemārs Trofimovs, Jāzeps Zagorskis.

Basi: Arnolds Bēka, Kirils Berķis, Gunārs Freimanis, Edgars Kalums, Stanislavs Kašs, Pēteris Lasmanis, Edgars Lauris, Alberts Mežals, Jānis Niedre, Kārlis Rīmanis, Jānis Saldums, Mārtiņš Siliņš, Uldis Siliņš.

KULTŪRAS DIENU CENTRS MELBURNĀ

1. rindā no kreisās: Melburnas pilsētas skats - Sidneja Meiera mūzikas estrāde; 2. rindā: MLB jauktais koris, redaktors E. Dēliņš; 3. rindā: LAA vicpriekšsēdis A. Gārša, prof. Dr. P. Jurevics, 6. KD rīcības kom. priekšsēdis prof. Dr. E. Dunsdorfs, 2. KD rīcības komitejas priekšsēdis G. Brēmanis, Daugavas skolas pārzinis J. Dzenis; 4. rindā: konsulārais pārstāvis O. Rozītis, G. Jurjāna glezna, latviešu nams, sabiedr. darbinieks H. Misiņš.

A. Baloža fotografijas un montāža.

LATVIEŠU GLEZNOTĀJI

Latviešu gleznotāju skaits Austrālijā sniedzas pāri trijiem desmitiem. To sastāda mākslinieki, kas rikojuši paši savas patstāvīgās gleznu izstādes, vai arī izstādījušies kopējās darbu skatēs. „Svētdienas gleznotāju” saimē, kur izstādes var rīkot ikviens un arī biedrībās uzņem bez pārbaudēm vai speciālas izglītības apliecībām, šis skaits irniecīgs austrāliešu gleznotāju vidū. Izstāžu skaits ir patiešām pārsteidzošs – nav retums, kad piem. Melburnā notiek 10 vai pat vairāk gleznu izstāžu.

Līdz ar mākslas uzskatiem un tradīcijām mainījusies arī pieeja glezniecībai, kāda tā bija Latvijā. Tur Mākslas akadēmijas izglītība bija sešu līdz septiņu gadu nopietna darba rezultāts. Šādi sagatavotus māksliniekus pavadīja zināma profesijas apziņa, un gleznotāji saslēdzās biedrībās, lai garantētu kvalitātes līmeni. Tā saucamās modernās glezniecības principi stingrās mākslas audzināšanas metodes zināmā mērā ir nojaukuši. Brīva fantāzija un neparastas metodes aicina jaunus daiļniekus tūdaļ „izmēģināt roku”, kā rezultātā top atkal jauna izstāde. Aplamais pieņēmums, ka radīt brīvi ir vieglāk kā disciplinēti atdarināt, bieži noved pie visai apšaubāmiem rezultātiem. Tāpēc stingrās tradīcijās augušais latviešu gleznotājs brīžam jūtas gluži nomaldījies, vērojot ne vienmēr simpātiskās absolūtās mākslas demokrātijas brīvās izpausmes. Jaunais latvietis, kas uzaudzis trimdā un ieguvījis mākslas izglītību vietējās skolās, šo parādību neuztver tik asi.

Spriežot pēc latviešu laikrakstu atreferējumiem, visvairāk atzinīgas atsauksmes saņēmuši mūsu gleznotāji Adelaidē un Sidnejā. Melburnas latviešu gleznotāju gaitas šo rindu rakstītājam labāk pazīstamas. Austrāliešu presē tās atspoguļojušās ļoti pozitīvi. Atvēlētā telpa laikrastos, protams, ir ierobežota un tālab kritikas ļoti kondensētas. Nākas arī sastapties ar visai pārsteidzošiem spriedumiem, kur, piemēram, par kādu grupas izstādi kritiķis raksta: „Augstākas izstādes standarts, salīdzinot ar iepriekšējo gadu liecina, ka mākslinieki savā adoptētā zemē jūtas tikpat labi kā mājās.”

Ir ļoti raksturīgi, ka kritikās jo sevišķi uzsvērtās vērtības ir tradīcijas, simbolisms, ziemeļnieciskā paleta, kā arī augsts tehnisks standarts un nopietna pieeja glezniecības problēmām.

Ir fakts, ko arī laikrakstu kritikas parasti neaizmirst pieminēt, ka izstādēs nekad nav nācies sastapties ar kādu latvisko īpatnību analīzi, vai speciālu latvisku elementu uz-

svēršanu. Tikai vienā gadījumā ir lasīts – „gleznotājs ir Parīzes skolas un latviešu etnogrāfijas produkts. Šos stilus apvienojot viņš iegūst savu īpatnējo seju.”

Latviskās īpatnības nav atskārstas visai dziļi un liekas, ka latviešu gleznotājs vairāk raugas uz Eiropu kā ierosmes centru.

Interesanti piezīmēt, ka Austrālijas īpatnākie gleznotāji Nolans un Takers – nu jau ar pasaules vārdu – savas austrāliešiskās savdabības formulas atrada ārpus savas zemes robežām: viens Anglijā, bet otrs ASV. Pēdējais teica, ka dzīvošana svešā vidē palīdz asāk uztvert īpatnības, ko savās mājās neredzam. Šī ir gluži cienīga doma, viegli pielairojama arī mūsu situācijai. Jau pieminētie austrālieši savas nācijas zelta dzīslu ir atraduši. Tā sakņojas dziļi vecā kontinenta augsnē. Izvairīdamies attēlot sadzīves ainas, vai dot lokālu ainavas tēlojumu, Takers pielieto krāteru formu elementus, radot fantastiskas paralēles mēness spokainās virsmas un Austrālijas tuksnešaino plašumu starpā. Viņa pionieru augumi un sejas, šķiedrainas kā nokaltušu koku stubeņi, runā robustu, bet stipri austrāliešu valodu.

Lai notiktu, ka latviešu gleznotājs, dzīvodams zemē, kas pašlaik sāk apzināties savas nacionālās īpatnības, atrastu arī savas. – Kur gan vairs atradīsim lielākus pretstatus latvisko īpatnību meklējumiem?

Gunārs Jurjāns

Jūlijs Priedītis

Jāņu vakarā

VĀRDU VARA

Kultūras dienu draugu draudze – tā gribētos saukt latviešu saimi, kas jau desmito gadskārtu pulcējas savos svētkos. Svētkos, kur ir devēji un ņēmēji, bet visi kopā – ieguvēji. Ieguvēji savam latviskās apziņas, izjūtu un spēka krājumam, kas ir mūsu katra un visu kopīgs īpašums. Šo mūsu kultūras krājumu neviens mums nevar ne atņemt ne pārmainīt, jo tas saistīts ar mūsu – un tikai mūsu – īpatno un nacionālo, latvisko personību, latvisko domāšanu un visu lietu, parādību un notikumu izpratni un izjūtu.

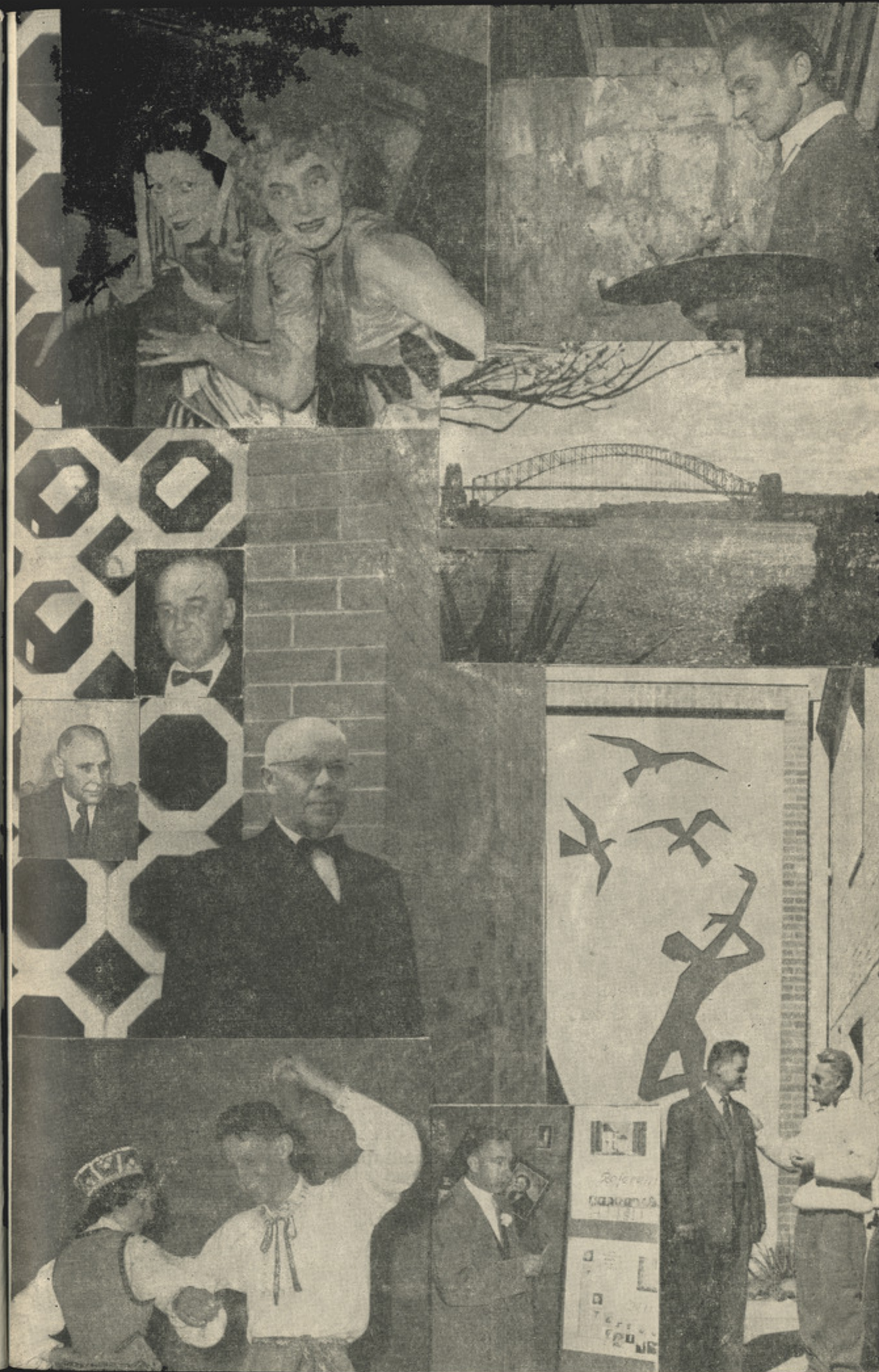
Deju un dziesmu izpausmē, skatuves mirdzumā, šķietami aizmirsts liekas mūsu kultūras pats pamats – vārds. Vārdam ir vara, ko mēs itkā aizmirstam. Latviešu vārdam kalpo, vārdu veido, godina un tam slavu vairo mūsu rakstnieki – vārda varas kalpi. Rakstnieks, viņa vārdu devums, ir pamats ne tikai komponistam, kas skaņās ietērpis Ausekļa Gaismas pils rindas, ne tikai skatuvē dzirdamam A. Švābes lugas tekstam, bet vārdam piesaistīts viss, ko mēs baudam Kultūras dienās. Bez latviskā vārda mēs būtu mēmi – mēs kustētos, bet mūs nesaprastu, mēs dejotu un gleznotu, bet nebūtu personības – kas to veic un sniedz.

Vārdu varas kalpi – tā jaapzīmē mūsu rakstnieki, kas šajās Kultūras dienās nav notikumu un sniegumu centrā, nav arī tajā vēlējušies būt. Taču viņu līdzdarbībai ir neapšaubāma ietekme visu sarīkojumu norisē. Ja dziesmās un dejās, gleznās un daiļamatnieku darbos mēs balstāmies drošajos pagātnes pamatos, tad rakstnieki ir visvairāk saistīti ar tagadni. Šādos apstākļos un iespējās varam tikai priecāties, ka mūsu rakstnieku vārdu vara vēl spēj būt latviskā gara apdvesta. Dzīves īstenība kultūrai ir nežēlīga. Žēlīga gan naudas varai, benzīna cenām un gruntsgabalu novietojumam.

KULTŪRAS DIENU CENTRS SIDNEJA

1. rindā no kreisās: V. Dute un L. Zemgale lugā Lolitas brīnumputns, gleznotājs Dž. Krīvs; 2. rindā: SLB priekšsēdis M. Siliņš, pilsētas skats – Sidnejas ostas tilts; 3. rindā: 9. KD rīcības komitejas priekšsēdis E. Šmugajs, 5. KD rīcības komitejas priekšsēdis K. Nīcis, latviešu nama sienas dekoratīvā detaļa; 4. rindā: „Jautrais pāris” deju solī, 1. KD izstādē igauņu rakstnieks P. Lindsārs, rakstnieks M. Eglītis un dzejnieks T. Tomsons.

V. Motmillera fotografijas un montāža.

Šim pēdējām izpausmēm rakstnieks netuvojas. Viņa sākums un beigas ir vārds. Un netikai vārds, bet latviskais vārds.

Mums ir īpatnēja un priecīga sajūta, jo esam liecinieki vārdu varas kalpu paaudžu maiņai. Jaunā rakstnieku paaudze klausina pie durvīm. Pie mūsu dvēseļu durvīm. Viņu vairums Latviju redzējuši tikai savos sapņos, taču viņu darbos mēs jūtam latvisko garu un latvisko sajūtu izpaudumu. Izprast to, saprast jaunās maiņas centienus, tos nenotiesāt, bet analizēt ir mūsu pienākums un sūtība.

Ja zudis latviskā vārdu vara, zudisim arī mēs. Bet to mēs negribam un negribēsim nekad.

Zigurds Bārda

A U S T R Ā L I J A S L A T V I E Š U

9. MEISTARSACĪKSTES

Mērķis Austrālijas latviešu meistarsacīkstēm, kas notiek paralēli mūsu Kultūras dienām, ir ne tikai sacensties dažādās sporta nozarēs, bet dot iespēju vecajiem sporta ļaudīm atkal arī satikties, atceroties latviešu sporta uzplaukuma laikus, un jaunatnei, kaut tālu no Latvijas, turpināt mūsu sporta tradīcijas.

Tieši satikšanās un sadraudzēšanās moments allaž bijis sevišķi iezīmīgs mūsu meistarsacīkstēm, jo draugi sportā kļūst arī draugi dzīvē – izaug pat jaunas latviešu sportistu ģimenes.

Latviešu iekšējās sacīkstes parasti nav fainomenālu rekordu medības, kādās mūsu atlēti iziet startējot dažādu valstu izlases vienībās un nonākot pat līdz olimpiskajām spēlēm, taču Austrālijas latviešu meistarsacīkstes vienmēr bijušas pietiekami plašas, lai bez satikšanās prieka radītu arī sirsnīgu sacensības garu tieši sportā. Šoreiz Melburnā sportisti šajās meistarsacīkstēs spēkosies 7 dažādās nozarēs un tas nav maz, kaut dažas populārās disciplīnas nācies atstāt ārpus programmas.

Nav nemaz šaubu par to, ka arī Austrālijas latviešu 9. meistarsacīkstēs Melburnā, tāpat kā tas bijis līdz šim, atkal vadīs draudzība un sirsnība starp uzvarētājiem un zaudētājiem, ļaujot mums visiem būt isteni apmierinātiem, lai gaidītu jaunu satikšanos mūsu nākamajās Kultūras dienās un meistarsacīkstēs Adelaidē.

Jānis Daliņš

SVEICAM MELBURNĀ

visus aktīvos Kultūras dienu dalībniekus: solistus, dirigentus, korus, deju kopas, gleznotājus, aktierus, rakstniekus un citus tēlojošās un lietišķās mākslas un sporta notikumu dalībniekus. Tāpat sirsnīgi sveicam sarīkojumu apmeklētājus un viesus.

Sirsnīgs paldies visiem, kas veicinājuši šī jubilejas izdevuma programmas grāmatīņas materiālu sagādi un veidošanu.

Rīcības komiteja

IESPIEDDARBUS LĒTĀK, KĀ LIELĀS
SPIESTUVES, KOPŠ 1955 GADA VEIC
AUSTRA PRESS
Commercial Printers
City Office, Messages, Representatives:
2nd Floor, 50 Queen Street, Melbourne, C.I.
Phone 62 6171 (4 Lines)

PLAŠA BURTU DAŽĀDĪBA,
SEVIŠKI ANGLŪ VALODĀ

J. Dankens

125 GLENLYON ROAD, BRUNSWICK

FW 2018

"AVON COURT"

VIESĪBŪMĀJA

18 ABERFELDIE STREET, ESSENDON
Tel. FF 8554

Rīko viesības: kāzas, kristības, iesvētības,
vārda un dzimšanas dienas, visāda veida
jubilejas un atceres gadījumus, sanāksmes
u.t.t.

Ipašnieki: J. un A. ZĀLIŠI

AUSTRĀLIJAS LATVIEŠU AUTORU GRĀMATAS:

TEODORA TOMSONA poēma
Drāmatiska septīma

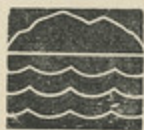
Autora grafiskais iekārtojums. LAA Kultūras
fonda 1959. g. godalga.

OSVALDA LĀČA poēma
Barons

Astras Lāces ilustrācijas. Godalgota Latv. preses
biedrības jaundarbu sacensībā.

KĀRLA ĀBELES stāsts
Dālderu kalējs

Juņa Dukura ilustrācijas. Numurēti un
autografēti eksemplāri.

SALAS APGĀDS
55 Brenan St., Smithfield,
N.S.W.

Kultūras dienu viesus
Melburnā sveicina

AUSTRĀLIJAS LATVIETIS

LAIKRAKSTS LATVIEŠIEM
AUSTRĀLIJĀ

Gada abonents 72 šiliņi

Apgāda un redakcijas adrese: Box 23, P.O. Kew, Vic.

*Jāņa un Ilgas Mačēnu
uzņēmums*

PERFECTION
JOINERY

**172 - 174 Military Rd.,
Guildford, N.S.W.**

TELEFONI UY 7692, YL 5201

*g a t a v o
logus, durvis, ieb. mēbeles*

MĀRTIŅA
ZĪVERTA

LUGAS

Latviešu Apvienības Austrālijā
Kultūras Fonda uzdevumā izdod
SALAS APGĀDS Sidnejā.

Gadā iespiež 3 - 4 lugas. Līdz šim iznākušas:
RAĶETĒ, FIASKO, RŪDA un ČŪSKA.
Katra luga maksā 10/-. Jauni lugu abonenti vēl
var pieteikties kā arī samaksāt abonēšanas maksu
tieši izdevējam, adresējot: A. Zariņš, c/o Australian
Latvian Federation, 32 Parnell St., Strathfield,
N. S. W.

Abonentiem jāņem visas lugas, un brīvā tir-
gū tās nebūs pērkamas. Abonenta maksa jākārtu
par vienu lugu uz priekšu.

KULTŪRAS DIENU DALĪBNIEKI UN AP-
MEKLĒTĀJI! PIETEICĀTIES ABONĒT M. ZĪ-
VERTA LUGAS, JŪS VEICINĀSIET LATVIE-
ŠU KULTŪRAS JAUNRADI UN SAGLABĀŠA-
NU.

RADIO un TV APARĀTUS

SALDĒJAMOS SKAPJUS un VEĻAS
MAZGĀTĀJUS, DAŽĀDUS ELEKTRĪBAS
PIEDERUMUS PLAŠĀ IZVĒLĒ UN UZ
IZDEVĪGIEM NOTEIKUMIEM
P I E D Ā V Ā

Uldis Kurzemnieks

M. C. K. ELECTRICS PTY. LTD.

357 BARKLY STREET, FOOTSCRAY, VIC.
Tel. MW 2835; un MW 6722.

K. KNOSTENBERGS

Juvelieru un dāvanu salons

62 Swanston St. (4. st., 1. ist.), Melburnā
Telefons MF 1036

un

114 Queen St., Altona

Daiļamatniecības salona un juvelieru darbnīcas
„ROTA” ĢENERĀLPĀRSTĀVNICĪBA.

Bagātā izvēlē:

grāmatas – jaunākie un agrākie izdevumi,
latviskas rotas,
etnografiski pareizas tautas tērpu saktas,
modernas juveles ar dārgakmeņiem,
dzintara rotas,
grezni ādas, koka un keramikas izstrādājumi,
pusdienas un kafijas servīzes,
pulksteņi, gleznas.

Pieņemam:

pulksteņus labošanai, filmas attīstīt un kopēt
Nosūtām pašu sagatavotus saiņus svarā līdz
22 mārciņām. Standartsaiņi pēc kataloga.

Pateicoties sakariem ar lielfirmām varam iz-
gādāt preces par neticami lētām cenām.
Pieprasiet tuvāku informāciju.

ATLANTIC
benzīna pildītava

DAREBIN RD. UN STATION ST. STŪRĪ
FAIRFIELD, VIC. TEL. 48-8146

Īpašnieks V. VITOLIŅŠ

Automašīnu remonts Kultūras dienu
viesiem arī svētku brīvlaikā

Sun Valley Service Station

Graingers un Sunshine ceļu stūrī
Footscray, Vic.

Īpašnieks EDGARS ALEKSĒJEVS

Piedāvā jaunas un atjaunotas riepas, baterijas,
rezerves daļas u.c. auto piederumus

Izpildam visāda veida mehāniskos un
metināšanas darbus kā arī riteņu balansēšanu

TAUPIGAIS LATVIETI

Jūs saņemsiet līdz **12½%** intereses gadā

noguldot savus ietaupījumus

KĀ GARANTĒTU NOGULDĪJUMU PIE
COURLAND FINANCE LTD.

VIENĪGĀS LATVIEŠU KREDITSABIEDRĪBAS
AUSTRĀLIJĀ

Salīdziniet intereses:

Par £ 100 Jūs pelnat:	Krājkasē:	Pie CFL:	Starpība:
1 gadā	£ 3/10/-	£ 12/10/-	£ 9/- /-
2 gados	£ 7/- /-	£ 25/- /-	£ 18/- /-
5 gados	£ 15/15/-	£ 62/10/-	£ 46/15/-

Ievērojiet:

CFL intereses izmaksā katru ceturksni – 4 reizes gadā –
bankās tikai vienreiz gadā.

NOGULDĪJUMU VEIDI

Ar 7 dienu uzteikumu 5 % gadā; Ar 1 gada uzteikumu 8 % gadā;
" 6 mēnešu " 6 % " " 2 gadu " 10 % "
" 5 " " 12 1/2 % "

Katra noguldītā £1 ir segta ar £2 vērtību ieguldījumos,
kas sastādās no nekustama īpašuma, interesēm citos pa-
sākumos un kredīta operāciju drošībām.

Tuvāka informācija

COURLAND FINANCE LIMITED
111 KING WILLIAM STREET, ADELAIDE, S.A.
Tālrunis LA 6104

U. Biezāte

Situācijas plāna paskaidrojumi

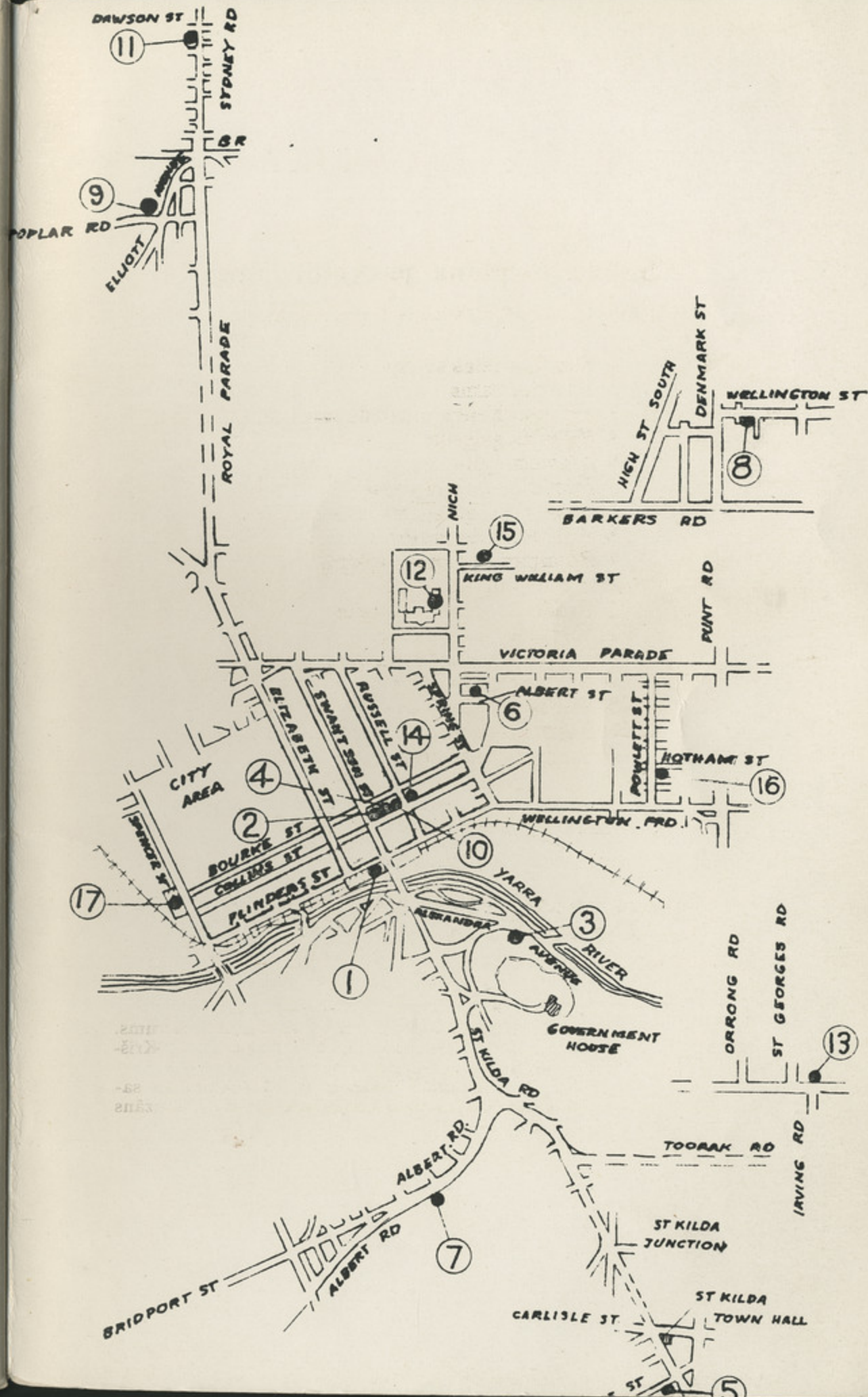
Plānu zīmējis Indulis Pilskalns

- 1 Flindera ielas stacija
- 2 Pilsētas nams
- 3 Sidneja Meiera mūzikas estrāde
- 4 Mākslas galerija
- 5 Latviešu nams
- 6 Baptistu baznīcas zāle
- 7 Alberta parka sporta zāles
- 8 Kjū tenisa laukumi
- 9 Rojalparka sporta laukumi
- 10 Asembleju zāle
- 11 Bransvikas pilsētas nams
- 12 Karaliskā balles zāle
- 13 Sv. Pētera katoļu baznīca
- 14 Neatkarīgo baznīca
- 15 Visusvēto baznīca
- 16 Kairns piemiņas baznīca
- 17 Spensera ielas stacija

10. Kultūras dienu rīcības komitejas izdevums.
Iespiests 1000 eksemplāros J. Danķena, K. Krišfelda un J. Laduzāna spiestuvēs.

Foto-montāžas (izņemot citādi minētās) sagatavojis J. Sproģis un linogriezumus J. Laduzāns

486

486

BTMM 742486 Bica. KR: B 1/486